

PRAKSISOVERSIGT · FAMILIERET

Praksisoversigt over gaver mellem ægtefæller (gyldighed og kreditorbeskyttelse)

Formfrihed efter ægtefælleloven og kreditorernes værn i konkurslovens § 64

Version 2 · Opdateret 16. jul. 2026 · 23 afgørelser · 2004-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Med ægtefælleloven (lov nr. 548 af 30. maj 2017, i kraft 1. januar 2018) afskaffede lovgiver det hidtidige krav i retsvirkningslovens § 30, stk. 1, om, at gaver mellem ægtefæller – bortset fra sædvanlige lejlighedsgaver – skulle ydes ved ægtepagt. Gaver mellem ægtefæller kan nu gives formløst efter [ægtefælleloven § 2, stk. 1](#), og overgangsreglen i [§ 81](#) helbredte med tilbagevirkende kraft de gaver, der var givet uden ægtepagt før ikrafttrædelsen. Til gengæld blev kreditorernes værn flyttet: for gaver givet efter 1. januar 2018 findes beskyttelsen ikke længere i en formregel, men alene i omstødesreglerne i [konkursloven § 64](#), der ved følge-loven (lov nr. 550 af 30. maj 2017) blev skærpet med nye stk. 4 og 5 netop for at imødegå den såkaldte "ægtefællefinte". Praksis kredser derfor om tre spørgsmål: foreligger der reelt en gave, hvornår er den fuldbyrdet, og var giveren solvent og sufficient.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Gaver mellem ægtefæller kan siden 1. januar 2018 gives formløst; ægtepagt er ikke længere en gyldighedsbetingelse, jf. ægtefælleloven § 2, stk. 1.
- 02** Gaver givet før 1. januar 2018 uden den dagældende ægtepagt anses efter ægtefælleloven § 81 for gyldigt givet ved lovens ikrafttræden – medmindre retssag om tilbagegivelse var anlagt forinden.
- 03** Retsvirkningslovens § 33 om gavemodtagerens hæftelse for værdien af gaven over for forudbestående kreditorer gælder efter ægtefælleloven § 82 kun for gaver givet før 1. januar 2018; for senere gaver er konkurslovens § 64 det eneste kreditorværn.
- 04** Konkurslovens § 64, stk. 4, indsat ved lov nr. 550 af 30. maj 2017, gør gaver til nærtstående, der stod i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, omstødelige uden nogen tidsfrist i forhold til fristdagen.
- 05** Modtageren kan kun afværge omstødelse ved at godtgøre, at skyldneren hverken var eller blev insolvent OG utvivlsomt havde tilstrækkelige midler – både illikviditet og insufficiens skal udelukkes, og bevisbyrden er streng.

- 06 Løbende overførsler til ægtefælle eller samlever, der overstiger rimelige forsørgelsesbidrag, sidestilles med gaver efter konkurslovens § 64, stk. 5, så en opsparring hos den ene ægtefælle finansieret af den andens indkomst kan omstødes.
- 07 Ved bodeling regnes gaven først for fuldbyrdet på skæringsdagen for formuefællesskabets ophør, hvilket kan bringe en skævdeling ind under den korte 6-måneders frist i konkurslovens § 64, stk. 1.
- 08 Skævdeling ved bodeling til fordel for den ene ægtefælle udgør en gave, hvis gavemoment er den anden ægtefælles afkald på boslodskrav; god tro udelukker ikke omstødelse, men kan begrunde nedsættelse efter konkurslovens § 78.
- 09 Bevisbyrden for, at en formueforskydning mellem ægtefæller var lån eller vederlag og ikke gave, påhviler modtageren, og manglende dokumentation – herunder manglende indberetning til skattemyndighederne – fører til, at overførslen kvalificeres som gave.
- 10 En ægtepagt om særeje kan selv være en omstødelig gavedisposition, når den oprettes under insolvens og med skilsmisse for nært forestående.
- 11 Ægtepagten er fortsat kun gyldig, når den er underskrevet af begge ægtefæller og tinglyst i personbogen, jf. ægtefælleloven § 20; anmeldelse til tinglysning efter ophørsdagen er uden retsvirkning.
- 12 Et behæftet aktiv, der modtages som gave med særejebestemmelse, er i sin helhed særeje, når overdragelsen indeholdt et betydeligt gaveelement, jf. Højesterets dom af 3. november 2016 i sag 46/2016 (gaveelement 44,12 pct.), som er kodificeret i ægtefælleloven § 24, stk. 2.
- 13 Gaver til tredjemand kan kræves tilbage efter ægtefælleloven § 10, men kun af ægtefællen selv – ikke af dennes arvinger eller kreditorer – og kun inden 1 år efter kendskab og 3 år efter gaven, regnet fra sikringsaktens foretagelse.
- 14 Gavens beskyttende virkning er ikke absolut over for det offentlige: efter gældsinddrivelsesloven § 12 kan der efter forgæves udlægsforsøg foretages udlæg i den samlevende ægtefælles ejendele for skattebeløb.

Fra gaveægtepagt til formfrihed: ægtefællelovens § 2 og reformen i 2017

§ 1

Indtil 1. januar 2018 var udgangspunktet, at en gave mellem ægtefæller kun var gyldig, hvis den blev ydet ved ægtepagt, jf. den dagældende § 30, stk. 1, i lov om ægteskabets retsvirkninger. Kun sædvanlige gaver, hvis værdi ikke stod i misforhold til giverens kår, samt gaver i form af livsforsikring og lignende forsørgelse, var undtaget. Ordningen betød, at en formløs gave var ugyldig – også mange år efter – og at både gavegiveren selv, dennes arvinger og enhver senere kreditor kunne kræve gaven tilbage.

Med [ægtefælleloven § 2, stk. 1](#) er dette ophævet. Bestemmelsen lyder:

Under ægteskabet kan ægtefæller indgå aftaler med hinanden, give hinanden gaver og pådrage sig forpligtelser over for hinanden, jf. dog stk. 2 og 3 og konkurslovens § 64.

Forarbejderne til § 2 gør op med den hidtidige retstilstand og opregner, hvilke begrænsninger der bestod efter retsvirkningsloven – herunder at »Gaver mellem ægtefæller kan kræves tilbage, hvis betingelserne herfor i lovens §§ 30-33 er opfyldt« og at »En ægtefælles kreditorer kan søge gaver, som en insolvent ægtefælle har givet sin ægtefælle, omstødt, jf. konkurslovens § 64«. Efter reformen står alene den sidste begrænsning tilbage. Henvisningen i § 2, stk. 1, til konkurslovens § 64 er derfor ikke en formalitet: den er den eneste tilbageværende reservation over for gavefriheden.

To grænser gælder fortsat:

- Efter § 2, stk. 2 kan ægtefæller ikke ved aftale fravige lovens regler, medmindre det følger af kapitel 4 og 5 (særeje og forhåndsaftaler om formuedeling), § 25, stk. 2 og § 32. Ægtefæller kan således ikke ved en gavekonstruktion give afkald på forsørgelse efter § 4, stk. 1 eller på forhånd fravige reglerne om samtykke til dispositioner over familiens helårsbolig.
- Efter § 2, stk. 3 kan ægtefæller ikke gyldigt aftale, at det, som den ene ægtefælle fremtidigt erhverver, uden vederlag skal tilfalde den anden. Løbende "gavetilsagn" om fremtidige erhvervelser er dermed uvirksomme – en videreførelse af retsvirkningslovens § 30, stk. 2.

Loven bygger på **Retsvirkningslovsudvalgets betænkning nr. 1552/2015 om ægtefællers økonomiske forhold** og blev gennemført ved L 178 (FT 2016-17), vedtaget med 110 stemmer mod 0 som **lov nr. 548 af 30. maj 2017**. Følgeloven L 179 blev til **lov nr. 550 af 30. maj 2017**. Begge trådte i kraft 1. januar 2018.

Selve særejeaftalens indhold, aftalefrihedens grænser og tilsidesættelse efter aftalelovens § 36 behandles under [ægtepagter](#).

LOV

Konkursloven § 64

Ægtefælleloven § 2, stk. 1-3

Ægtefælleloven § 4, stk. 1

Ægtefælleloven § 25, stk. 2

§ 2 Overgangsreglerne i §§ 81 og 82 – hvornår lever retsvirkningslovens gamle regler videre?

Reformens skarpeste snit ligger i overgangsbestemmelserne, og de skal holdes præcist adskilt.

Ægtefælleloven § 81 – formkravet er helbredt. Efter § 81 anses en gave, som en ægtefælle før 1. januar 2018 gav sin ægtefælle uden opfyldelse af det dagældende § 30, stk. 1-krav, som gyldigt givet ved lovens ikrafttræden. Undtagelsen er snæver: bestemmelsen viger, hvis gavegiveren, dennes kreditorer eller arvinger **før** ikrafttrædelsen havde anlagt retssag med påstand om tilbagegivelse. Verserende sager blev altså ikke berørt; alle andre ugyldighedsindsigelse bortfaldt natten til 1. januar 2018.

Forarbejderne til § 81 begrundet dette dobbelt – dels hensynet til ægtefællerne selv:

Dette er begrundet i, at en ægtefælle ikke mange år senere bør kunne fortryde en gave og kræve den tilbage, blot fordi ægtefællerne har overset kravet om ægtepagt.

– dels med, at formkravet gav kreditorerne et uforholdsmæssigt værn:

Denne mulighed for at kræve en gave tilbage går langt ud over, hvad der er nødvendigt for at beskytte gavegiverens kreditorers interesser. Det er således alene kreditorer, der havde et krav mod gavegiver ved overdragelsen af gaven, der har et beskyttelsesværdigt behov for beskyttelse mod at lide tab som følge af overdragelse af gaver mellem ægtefæller.

Ægtefælleloven § 82 – men hæftelsesreglen lever videre for gamle gaver. Efter § 82 finder den hidtil gældende § 33 i retsvirkningsloven fortsat anvendelse på gaver, som den ene ægtefælle gav den anden **før** 1. januar 2018. Retsvirkningslovens § 33 indebar, at den, der ved gaven havde en fordring på overdrageren, kunne holde sig til den modtagende ægtefælle for værdien af det overførte, hvis fuld dækning hos giveren måtte anses uopnåelig – medmindre det bevistes, at overdrageren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Sædvanlige gaver uden misforhold til giverens kår og gaver i form af livsforsikring eller lignende forsørgelse var undtaget; delvist vederlag blev fradraget, og modtageren gik fri ved at bevise, at gaven var gået tabt uden dennes skyld.

Dette giver en skarp tidsmæssig deling, som er afgørende for enhver konkret sag:

Gaven ydet	Formkrav (ægtepagt)	Hæftelse for forudbestående gæld op til gavsens værdi	Omstødelse i konkurs
Før 1/1 2018	Bortfaldet ved ÆFL § 81 (medmindre sag anlagt før)	Ja – RVL § 33 lever videre via ÆFL § 82	Konkursloven § 64
Fra 1/1 2018	Ingen – formfrihed, ÆFL § 2, stk. 1	Nej – ingen efterfølger til RVL § 33	Konkursloven § 64, herunder nye stk. 4 og 5

Den ældre praksis om formkravet illustrerer, hvad § 81 satte en stopper for. Østre Landsret behandlede i **BS-1334/2007-OLR** (22. august 2008) et konkursbos krav om tilbagebetaling af gaveydelse mellem ægtefæller, hvor bilfinansiering ydet uden ægtepagt blev anfægtet som ugyldig. Tilsvarende angik **BS-322/2011-HRS** (3. februar 2012) et betalingskrav, hvor gyldigheden af aktiver overdraget via gaveægtepagt var det centrale stridspunkt. Efter 1. januar 2018 kan denne type indsigelse ikke længere rejses for gaver ydet før ikrafttrædelsen, og for senere gaver opstår spørgsmålet slet ikke.

Endelig gælder en tredje overgangsregel: efter § 76 bedømmes det efter de hidtil gældende regler, i hvilket omfang aktiver erhvervet før 1. januar 2018 – herunder gaver modtaget med særejebestemmelse – er særeje. Reglen har fortsat praktisk betydning i bodelinger af ægteskaber stiftet før reformen.

LOV

Ægtefælleloven § 2, stk. 1

Ægtefælleloven § 76, stk. 1, 2

Ægtefælleloven § 81

Ægtefælleloven § 82

PRAKSIS

Landsretten · Omstødelse af gaver mellem ægtefæller ved konkurs: Ugyldighed af bilfinansiering uden ægtepagt 22.08.2008

Byretten · Sag om betalingskrav og ugyldighed af aktiver overdraget via gaveægtepagt

03.02.2012

§ 3 Bevis for gaven: gavehensigt over for lån, vederlag og forsørgelse

Når formkravet er væk, forskydes tvisterne til kvalifikationen: var overførslen en gave, et lån, et vederlag for udført arbejde, en fælles investering – eller blot forsørgelse? Spørgsmålet er afgørende i tre retninger på én gang: for bodelingen, for konkursboets omstødelsesadgang og for beskatningen.

Udgangspunktet er, at [ægtefælleloven § 4, stk. 2](#) holder den løbende forsørgelse uden for gavebegrebet: hvad en ægtefælle modtager fra den anden som opfyldelse af forsørgelsespligten efter [§ 4, stk. 1](#), tilhører modtageren. Denne "forsørgelseskanal" er dog ikke ubegrænset – se afsnittet om konkurslovens § 64, stk. 5, nedenfor.

Praksis viser en klar linje: **den, der hævder, at en formueforskydning ikke var en gave, bærer bevisbyrden, og udokumenterede efterrationaliseringer slår ikke igennem.** I [BS-1144/2016-VLR \(23. maj 2017\)](#) havde en senere fallent udbetalt 50.000 kr. ved check til sin søn, der gjorde gældende, at beløbet var vederlag for flere hundrede timers vedligeholdelsesarbejde på faderens ejendom. Både sønnen og faderen forklarede om en honorar aftale, og et vidne bekræftede arbejdet. Vestre Landsret lagde alligevel afgørende vægt på det objektive spor:

Beløbet på 50.000 kr. er ikke indberettet til SKAT som et arbejdsvederlag. Herefter og i øvrigt af de grunde, som byretten har anført, tiltræder landsretten, at Part A ikke har bevist, at det modtagne beløb udgør vederlag for udført arbejde.

Retten afviste dernæst, at beløbet kunne rummes i undtagelsen for understøttelse i [konkursloven § 64, stk. 3](#):

Der er ikke efter oplysningerne om Part A's forhold sammenholdt med oplysningerne om Part 1's forhold på tidspunktet for gavens ydelse grundlag for at anse gaven for en understøttelse, som ikke stod i misforhold til Part 1's kår.

Selv om sagen angik en søn og ikke en ægtefælle, er metoden den samme for ægtefæller: manglende skriftlighed, manglende indberetning og manglende afvikling trækker mod gavekvalifikation.

Sondringen gave/lån går igen i ægtefælleskiftet. Skifteretten i Roskilde tog i [BS-36753/2022-ROS \(14. marts 2023\)](#) stilling til, om midler ydet mellem tidligere ægtefæller i forbindelse med et huskøb skulle anses for lån eller gave – en klassisk konstellation, hvor den ene ægtefælles indskud i den andens ejendom skal kvalificeres.

De skattemæssige afgørelser bekræfter linjen. Landsskatteretten fastslog i [14-2899642 \(31. maj 2017\)](#) og [14-0479849 \(8. marts 2018\)](#) – begge med henvisning til statsskattelovens § 4 og boafgiftslovens § 22 – at skatteyderen har bevisbyrden for, at en modtaget overførsel er et lån og ikke en skattepligtig gave, og at bevisbyrden kræver objektiv dokumentation for låneforholdet. Gave- og boafgiftsberegningen mellem ægtefæller behandles nærmere under [gaveafgift-arvebeskatning](#) og rentefri familielån under [rentefrit-familielaan-anfordringslaan-gaveafgift](#).

En beslægtet – men retligt adskilt – konstellation er indskud mellem ugifte samlevende, hvor gavebetragtningen erstattes af berigelses- og forudsætningssspunkter. I [BS-8638/2018-ARH \(29. juli 2021\)](#) havde en samlever indfriet et fælles realkreditlån på 149.377 kr. på partnerens ejendom uden gældsbevis, og samlivet ophørte fem måneder senere. Retten fandt, at der ikke forelå en gave, men bristede forudsætninger:

Der foreligger ingen aftale omkring sagsøgerens indfrielse af lånet i januar 2016, og det må have stået sagsøgte klart, at sagsøgeren ikke havde nogen forventning om, at hun ville ophæve samlivet 5 måneder senere. Der foreligger derfor bristede forudsætninger for sagsøgerens betaling af lånet.

Modsætningsvis: mellem ægtefæller vil samme disposition normalt skulle håndteres inden for ægtefællelovens system – som gave, som reguleringskrav efter [§ 38](#) eller som led i formuedelingen – og ikke via almindelige berigelsesgrundsætninger.

[Ægtefælleloven § 4, stk. 1, 2](#) | [Ægtefælleloven § 38, stk. 1](#)

PRAKSIS	Landsretten · Omstødelse af betaling anset som gavedisposition	23.05.2017
	Byretten · Dom i sag om lån til ejendoms køb mellem tidligere ægtefæller	14.03.2023
	Byretten · Sag om bristede forudsætninger ved samlivsophør og tilbagebetaling af lån	29.07.2021
	Landsskatteretten · Skattepligt af gaver vs. lån: Bevisbyrde og sagsbehandlingsfejl	08.03.2018
	Landsskatteretten · Skattepligt af gave vs. lån - Landsskatterettens afgørelse om overførsel mellem venner	31.05.2017

Konkurslovens § 64 som gavens egentlige kreditorværn – og "ægtefællefinten"

§ 4

Fordi retsvirkningslovens § 33 ikke fik nogen efterfølger i ægtefælleloven, er [konkursloven § 64](#) i dag det bærende kreditorværn mod gaver mellem ægtefæller. Udgangspunktet i [ægtefælleloven § 3](#) er nemlig, at hver ægtefælle under ægteskabet hæfter med sin formue for **sine** forpligtelser – en gave flytter derfor formuen ud af kreditorernes rækkevidde, medmindre omstødelse kan gennemføres.

Det var lovgiver fuldt opmærksom på. I de almindelige bemærkninger til [L 178](#) hedder det:

Følgelovforslaget indeholder også forslag til ændring af konkurslovens bestemmelse om omstødelse af gaver mellem ægtefæller med henblik på imødegåelse af den såkaldte ægtefællefinte. Efter forslaget begrænses en skyldners mulighed for at bringe sin formue i ly for sine kreditorer ved at overdrage den til sin ægtefælle.

Ved **lov nr. 550 af 30. maj 2017** ([L 179](#)) blev § 64 ændret på tre punkter med virkning fra 1. januar 2018:

- Skærpet afværgelse i stk. 2.** Der blev indsat en yderligere betingelse: modtageren skal nu godtgøre både, at skyldneren hverken var eller blev insolvent, **og** at skyldneren utvivlsomt havde tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser. Forarbejderne er utvetydige: »Det er således efter forslaget ikke tilstrækkeligt til at afværge omstødelse, at overdrageren efter overdragelsen opretholder en indtægt, der er stor nok til at dække dennes løbende forpligtelser. Det er desuden en betingelse for at afværge omstødelse, at overdragerens aktiver utvivlsomt oversteg dennes passiver.« Vurderingen omfatter altså både illikviditet og insufficiens.
- Nyt stk. 4 – tidsbegrænset omstødelse.** Efter [§ 64, stk. 4](#) kan gaver til nærtstående, som stod i **åbenbart misforhold** til skyldnerens økonomiske forhold, fordres omstødt uden nogen tidsfrist i forhold til fristdagen. Forarbejderne præciserer rækkevidden: »Ved gaver, der står i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold, skal forstås gaver af usædvanlig værdi. ... Der skal ikke kun tages hensyn til gavens relative værdi i forhold til skyldnerens økonomiske forhold, men også til dens i sig selv meget store værdi.« Bestemmelsen »vil navnlig finde anvendelse på fast ejendom, værdipapirer og motorkøretøjer«, og »Det er uden betydning, om de pågældende gaver er givet som lejlighedsgaver«. Løsøre til modtagerens personlige brug falder derimod som hovedregel udenfor, selv om der er tale om luksusgenstande.
- Nyt stk. 5 – løbende overførsler.** Efter [§ 64, stk. 5](#) gælder stk. 1-4 også, i det omfang skyldneren løbende har betalt større beløb til eller for sin ægtefælle eller samlever, end hvad der efter disses økonomiske forhold og familiens behov var rimelige bidrag til familiens forsørgelse.

Bevisbyrden efter stk. 4 er efter forarbejderne udtrykkeligt en videreførelse af den gamle praksis:

Kravet til bevis er en videreførelse af praksis vedrørende den gældende retsvirkningslovs § 33, og der er tale om en streng bevisbyrde. Det er således ikke tilstrækkeligt, at modtageren blot sandsynliggør, at skyldneren beholdt utvivlsomt tilstrækkelige midler til at dække sine forpligtelser.

Praksis fra retsvirkningslovens § 33 er derfor fortsat retningsgivende – ikke som selvstændigt hjemmelsgrundlag for nye gaver, men som fortolkningsbidrag til § 64, stk. 4.

Stk. 5 rammer den klassiske arbejdsdeling, hvor den gældsplagede ægtefælle betaler alle husstandens udgifter, mens den anden sparer op. Forarbejderne siger det direkte:

Den foreslåede regel skal bl.a. finde anvendelse i situationer, hvor skyldneren løbende har afholdt udgifter, herunder terminsydelser, på en fast ejendom, der tilhører den anden ægtefælle. Har skyldneren således eksempelvis forbrugt hele sin indkomst over en længere periode på familiens forsørgelse, så ægtefællen har været i stand til at oparbejde en opsparing, vil ægtefællen kunne mødes med et omstødelseskrav efter den foreslåede bestemmelse.

God tro hos den begunstigede udelukker som udgangspunkt ikke omstødelse, men kravet kan lempes efter [konkursloven § 78](#), typisk hvis modtageren i fortsat god tro har forbrugt det modtagne. Forarbejderne understreger dog, at lempelse **ikke** bør ske, hvis den begunstigede var bekendt med, at der var rejst et stort krav mod skyldneren – uanset om kravet på gavetidspunktet var omtvistet.

Broen mellem skiftereglerne og omstødelsen er trukket udtrykkeligt i [ægtefælleskifteloven § 58](#):

En ægtefælle bliver ikke ved at modtage udlæg for sin lod i den anden ægtefælles bodel ansvarlig for dennes gæld. Om ægtefællen har pligt til at tilbagegive det modtagne til fordringshavernes fyldestgørelse, afgøres efter konkurslovens regler om omstødelse.

De generelle omstødelsesregler behandles nærmere under [omstødelse-konkurs](#).

LOV

[Konkursloven § 64, stk. 1-5](#)
[Konkursloven § 78](#)
[Ægtefælleloven § 3](#)
[Ægtefælleskifteloven § 58](#)

§ 5 Fuldbyrdelestidspunktet og fristerne – hvornår er gaven "ydet"?

Fristerne i [konkursloven § 64](#) regnes fra gavens **fuldbyrkelse** i forhold til fristdagen (som efter konkurslovens § 1 bl.a. er dagen, hvor skifteretten modtog konkursbegæringen). Systemet er trindelt:

Bestemmelse	Periode før fristdagen	Bevisbyrde
§ 64, stk. 1	Senere end 6 mdr.	Objektiv – ingen afværgelsesmulighed
§ 64, stk. 2, 1. pkt.	6 mdr.–1 år	Modtageren kan afværge ved at godtgøre solvens og sufficiens
§ 64, stk. 2, 2. pkt.	Indtil 2 år – for nærtstående	Samme afværgelsesmulighed
§ 64, stk. 4	Ingen tidsgrænse – ved åbenbart misforhold til nærtstående	Samme, men skærpet bevis
§ 64, stk. 3	–	Lejlighedsgaver og understøttelse uden misforhold undtaget

Ægtefællen er nærtstående efter konkurslovens § 2, nr. 1, og den forlængede 2-årsfrist i stk. 2, 2. pkt., gælder derfor altid.

Det praktisk vigtigste – og mest oversete – spørgsmål er, **hvornår** gaven anses fuldbyrdet, når formueforskydningen sker gennem en bodeling. Skifteretten i Hjørring tog stilling hertil i **BS-1352/2009-HJO** (19. oktober 2010). Parterne var gift i 1997 og skilt 12. marts 2008; manden blev erklæret konkurs 16. september 2008 – godt seks måneder senere. Retten fastslog:

Skæringstidspunktet for bodelingen er derfor tidspunktet for formuefællesskabets ophør. Samlivet blev ikke ophævet før skilsmissen. Skæringstidspunktet er derfor datoen for skilsmissen den 12. marts 2008. En eventuel gave er således først fuldbyrdet den 12. marts 2008. Da Part 1 blev erklæret konkurs den 16. september 2008 skal spørgsmålet om omstødelse afgøres efter konkurslovens § 64, stk. 1.

At gaven først anses fuldbyrdet på skæringsdagen bragte dispositionen ind under den **objektive** 6-måneders regel i stk. 1, hvor modtageren slet ikke kan afværge omstødelse ved solvensbevis. Retten konstaterede, at mandens bodel var negativ (anmeldt gæld i konkursboet på 17,8 mio. kr.), mens hustruens var positiv med ca. 650.000 kr., og kvalificerede skævdelingen:

Der er således sket en skævdeling til fordel for sagsøgte, og der er herved ydet sagsøgte en gave, der falder uden for rammerne af konkurslovens § 64, stk. 3. Da ejendommen hørte til sagsøgtes bodel, er gavemomentet: Part 1's afkald på boslodskrav. Forholdet skal derfor i relation til konkurslovens § 75 bedømmes efter § 75, stk. 1, 2. punktum., således at spørgsmålet om berigelse er uden betydning i relation til konkurslovens § 75.

Afgørelsen rummer tre lærepunkter: (1) skæringsdagen – ikke aftaletidspunktet – er fuldbyrdelsestidspunktet ved bodelingsgaver; (2) gavemomentet ved skævdeling er **afkaldet på boslodskrav**, ikke overdragelsen af et aktiv; og (3) da kravet bedømmes efter konkurslovens § 75, stk. 1, 2. pkt., er berigelsen uden betydning for kravets størrelse. Konkursboet blev dog ikke tilkendt de påståede 400.000 kr., idet god tro udløste lempelse:

På denne baggrund og idet retten efter bevisførelsen lægger til grund, at sagsøgte på grund af manglende indsigt i parternes økonomiske forhold var i god tro på tidspunktet for bodelingen, finder retten, at kravet mod sagsøgte skal nedsættes til 150.000 kr. i medfør af konkurslovens § 78.

Hvor gaven består i overdragelse af fast ejendom, er sikringsakten afgørende. Østre Landsret behandlede i **BS-3843/2010-OLR** (8. februar 2011) en skyldner, der havde overdraget halvdelen af sin ejendom til sin hustru mod gældsovertagelse – som imidlertid aldrig blev gennemført:

Efter det oplyste, herunder Skyldners forklaring for skifteretten, er købesummen ikke berigtigt, da han ikke er blevet frigjort for sin gæld, ligesom han fortsat betaler prioritetsydelse på lånene. I hvert fald under disse omstændigheder tiltræder landsretten, at der er en sådan grund til at formode, at omstødelige dispositioner kan foreligge, at indkærede har fornøden retlig interesse i, at der gennemføres en konkursbehandling.

En formelt vederlagsbetinget overdragelse mellem ægtefæller, hvor vederlaget ikke reelt erlægges, er altså en gave i realiteten – og selve formodningen herom kan i sig selv bære en kreditors retlige interesse i konkursbehandling. Yderligere illustrationer af omstødelse af aktivoverdragelser mellem ægtefæller findes i **BS-328/2007-NYK** (13. juni 2007) om ejendoms- og bilhandel efter § 64, stk. 1 og i **BS-2708/2003-VLR** (5. oktober 2004), hvor både § 64 og § 74 var i spil.

At konkursboet også kan gribe ind, før dekretet falder, viser **SKS-1/2024-HEL** (26. januar 2024) og kæresagen **BS-117/2024-OLR** (6. marts 2024), hvor skifteretten efter **konkursloven § 26** fratog en skyldner rådigheden

over aktiver ved mistanke om salg og pantsætning forud for konkursen – et værn mod, at gaven når at blive fuldbyrdet.

LOV

Konkursloven § 2

Konkursloven § 26, stk. 1

Konkursloven § 64, stk. 1-5

Konkursloven § 74

Konkursloven § 75, stk. 1

Konkursloven § 78

PRAKSIS	Landsretten · Kære af Kendelse om Rådighedsfratagelse af Aktiver Før Konkursdekret	06.03.2024
	Landsretten · Stadfæstelse af konkursdekret grundet uberigtiget gældsovertagelse ved overdragelse af ejendom	08.02.2011
	Landsretten · Landsrettens dom i sag om betaling til kreditor i konkursbo	05.10.2004
	Byretten · Skyldner frtaget rådighed over aktiver efter mistanke om salg og pantsætning forud for konkurs	26.01.2024
	Byretten · Omstødelse af gave ved bodeling - konkursbo vinder delvist mod sagsøgte	19.10.2010
	Byretten · Sag om omstødelse af ejendomshandel og bilhandel som omstødelige gaver	13.06.2007

§ 6 Ægtepagten som gavedisposition: når selve særejeaftalen omstødes

Efter reformen kan man ikke længere gøre en gave ugyldig, fordi der manglede en ægtepagt. Men den omvendte problemstilling består uændret: **en ægtepagt kan selv være en omstødelig gave**. Det er en central pointe, fordi ægtepagten er det instrument, hvormed formue mest effektivt gøres utilgængelig for den anden ægtefælles kreditorer ved separation og skilsmisse.

Den ledende illustration er **BS-702/2007-VIB (25. maj 2009)**. Manden var taget under konkursbehandling allerede i 2002. Den 9. juni 2005 varslede SKAT en indkomstforhøjelse på ca. 8 mio. kr. for 2002-2004. Den 27. september 2005 – knap fire måneder senere – oprettede ægtefællerne en ægtepagt, hvorved hustruens bodel (ejendom og bil) blev gjort til fuldstændigt særeje. Den 6. marts 2006 indgav hun skilsmisseansøgning, tre dage inden SKATs frist for sikkerhedsstillelse udløb; 3. maj 2006 blev manden erklæret konkurs på ny.

Retten fastslog først, at ægtepagten ikke tjente noget beskyttelsesformål under ægteskabet:

Det må lægges til grund, at oprettelse af en ægtepagt med det anførte indhold kun kunne få betydning for sagsøgtes økonomiske stilling og sagsøgtes mulighed for at sikre, at hun og børnene kunne blive boende i den hidtidige bolig og have rådighed over bilen, hvis hun og Part 1 skulle skilles og det måtte forudses, at der på ny ville blive indgivet konkursbegæring mod Part 1 ...

Herefter blev tidssammenfaldet afgørende. Retten lagde vægt på, at ægtepagten blev oprettet knap fire måneder efter SKATs millionforhøjelse, at skilsmisseansøgningen kom tre dage før SKATs frist for sikkerhedsstillelse, og at en skilsmisse i det væsentlige beror på parterne selv. På den baggrund måtte hustruen ved underskrivelsen indse, at skilsmisse var nært forestående, og indgåelsen af ægtepagten måtte derfor betragtes som en gave til hende, omfattet af [konkursloven § 64, stk. 2](#).

Sagen viser samtidig, at bevisbyrden går begge veje: hustruens forklaring om private lån på 300.000 kr. fra en forretningsforbindelse blev – trods SKATs tidligere skepsis – anerkendt som reel på grundlag af hendes egen og to vitterlighedsvidners forklaringer, og halvdelen blev fratrasket konkursboets krav. Resultatet blev en betalingsforpligtelse på 925.000 kr. svarende til halvdelen af friværdien i ejendom og bil fratrasket lånene.

Tre kriterier træder frem som gaveindiciet ved særejeægtepagter:

- **Tidsmæssig nærhed** til et rejst eller varslet krav mod den ene ægtefælle.

- **Manglende selvstændigt formål** under et fortsat ægteskab – ægtepagten får først økonomisk virkning ved skilsmisse eller konkurs.
- **Forudsigelighed af samlivsophævelsen** på oprettelsestidspunktet.

Efter 1. januar 2018 gælder præcis den samme analyse for **formløse** gaver mellem ægtefæller. Formfriheden har således ikke gjort det lettere at bringe formue i ly – den har blot flyttet prøvelsen fra en formregel til en materiel omstødelsesprøvelse, hvor tidspunktet, motivet og solvensen er afgørende.

LOV	Konkursloven § 64, stk. 2	Ægtefælleloven § 12, stk. 1	Ægtefælleloven § 20
PRAKSIS	Landsretten · Omstødelse af gaver mellem ægtefæller ved konkurs: Ugyldighed af bilfinansiering uden ægtepagt 22.08.2008 Byretten · Sag om betalingskrav og ugyldighed af aktiver overdraget via gaveægtepagt 03.02.2012 Byretten · Omstødelse af ægtepagt som omstødelig gave ved konkurs og forestående skilsmisse 25.05.2009		

Gaver til tredjemand der forringer den anden ægtefælles delingskrav

§ 7 – § 10

Hvor konkurslovens § 64 beskytter **kreditorerne**, beskytter [ægtefælleloven § 10](#) den **anden ægtefælle**. Bestemmelsen er ny med 2017-loven og har ingen forgænger i retsvirkningsloven. Efter [§ 10, stk. 1](#):

Har en ægtefælle givet tredjemand en gave, der medfører nærliggende risiko for, at den anden ægtefælle ikke vil kunne få dækket sine krav ved en formuedeling efter afsnit III eller IV, og vidste tredjemand dette, eller burde tredjemand vide dette, kan denne ægtefælle kræve, at tredjemand giver gaven tilbage.

Forarbejderne præciserer anvendelsesområdet på fem punkter:

- **Hvilke krav?** Navnlig regulerings- og misbrugskrav (lovens kapitel 11), krav på kompensation i særlige situationer (kapitel 12) og pensionskompensation (kapitel 13).
- **Lempeligere end § 64.** Gaven kan ikke kræves tilbage, hvis gavegiver ved gaven hverken blev insolvent eller insufficient. Men – og det er forskellen – »Gavegiver skal ikke som i konkurslovens § 64 ... godtgøre at have været sufficient og likvid trods gaven, men alene at gaven ikke medførte begrundet risiko for insufficiens og insolvens.«
- **Kun store gaver.** »Det forudsættes, at bestemmelsen kun anvendes ved gaver af stor økonomisk værdi, hvilket udelukker lejlighedsgaver.«
- **Motivet tæller.** Forarbejderne peger direkte på den typiske situation: »Der vil således navnlig være grund til at kunne kræve gaven tilbage, hvis gavegiver som forberedelse af eller i forbindelse med en samlivsophævelse giver værdifulde gaver til sin nye partner eller andre familiemedlemmer eller venner, med henblik på at unddrage den anden ægtefælle fra at få dækket sine krav.«
- **Særeje er ikke fredet.** Gaven kan ikke kræves tilbage, hvis den er givet af midler, der ikke ville indgå i formuedelingen – typisk særeje. Men forarbejderne tilføjer en vigtig modifikation: at give en gave af sit særeje kan alligevel skade den anden ægtefælle, hvis gavegiver står tilbage med betydelig gæld, der efter [§ 29, stk. 2](#) ville være blevet dækket af gaven, men nu skal dækkes af delingsformuen.

Kredsen af berettigede er snæver. Adgangen tilkommer kun ægtefællen selv – herunder den længstlevende ægtefælle efter gavegivers død – men **ikke** ægtefællens arvinger eller kreditorer. Det er ægtefællen, der bærer

bevisbyrden, både for den nærliggende risiko og for tredjemands onde tro. Erklæres gavegiver konkurs, viger § 10 for konkurslovens omstødsesregler.

Fristerne i § 10, stk. 2 er dobbelte og kumulative: retssag skal anlægges inden **1 år** efter, at den anden ægtefælle fik kendskab til gaven, **og** inden **3 år** efter det tidspunkt, hvor gaven blev givet. Sidste punktum indeholder den praktisk afgørende regel om fuldbyrdelsestidspunktet:

Er tinglysning eller anden sikringsakt nødvendig for, at tredjemand opnår beskyttelse mod retsforfølgning fra gavegivers kreditorer, anses gaven for givet på det tidspunkt, hvor sikringsakten blev foretaget.

3-årsfristen løber altså fra sikringsakten – ikke fra aftalen. Ved gaver af fast ejendom er det tinglysningen, der starter uret, hvilket kan forlænge fristen betydeligt i forhold til en udateret eller skjult aftale.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med den grundlæggende rådighedsbegrænsning i § 1, stk. 2, hvorefter en ægtefælle skal råde over sin formue på en sådan måde, at den ikke utilbørligt forringes til skade for den anden ægtefælle, og med reguleringskravet i § 38, der griber ind, når delingsformue er overført til aktiver uden for delingen. Systemet er dermed treleddet: § 1, stk. 2, opstiller normen, § 38 kompenserer internt mellem ægtefællerne, og § 10 rækker ud mod tredjemand. Selve bodelingsopgørelsen og vederlagskravene behandles under [bodeling-skilsmisse](#).

LOV

[Konkursloven § 17, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 1, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 10, stk. 1, 2](#)[Ægtefælleloven § 29, stk. 2](#)[Ægtefælleloven § 38, stk. 1](#)

Gave med særejebestemmelse, behæftede aktiver og

§ 8 sammenblanding (§§ 23-25)

Formfriheden gælder gavens **gyldighed**. Ønsker gavegiveren derimod at bestemme, at gaven skal være modtagerens særeje, gælder [ægtefælleloven §§ 23-25](#). Efter [§ 23, stk. 1](#) kan gavegiver træffe samme bestemmelser om særeje, som ægtefæller kan aftale efter [§ 12](#) – dog ikke om sumsæreje eller sumdeling. Bestemmelsen kræver ingen ægtepagt; den træffes af gavegiveren i forbindelse med gaven. Efter [§ 23, stk. 2](#) kan gavegiver tillige bestemme, at modtageren og dennes ægtefælle skal kunne ændre særejebestemmelsen, og fastsætte betingelser herfor.

Det behæftede gaveaktiv. Den praktisk vigtigste konstellation er, at gaven består i et aktiv, hvorpå der hviler gæld, som modtageren overtager. Er aktivet så helt eller kun delvist særeje? Spørgsmålet er nu løst i [§ 24, stk. 2](#):

Erhverves et aktiv for særeje og ved gældsovertagelse eller lånoptagelse, er aktivet særeje af samme art som det anvendte særeje.

Bestemmelsen kodificerer Højesterets praksis. Forarbejderne til § 24 refererer den ledende afgørelse:

Højesteret har dog ved dom af 3. november 2016 (sag 46/2016) fastslået, at et behæftet aktiv, der modtages som gave med særejebestemmelse, i sin helhed er særeje. Efter dommen er det dog en betingelse for, at aktivet er særeje, at overdragelsen af aktivet indeholdt et betydeligt gaveelement. I den konkrete sag, hvor værdien af gaven udgjorde 44,12 pct. af aktivets værdi, fandt Højesteret, at aktivet i sin helhed var særeje. Det må antages, at tilsvarende gælder behæftede aktiver, der modtages som arv med særejebestemmelse.

Forarbejderne udleder heraf en videre regel: »På baggrund af denne dom må det også antages, at et aktiv, som en ægtefælle erhverver for særeje og gældsøvertagelse eller lånoptagelse, er særeje, i hvert fald hvis særejeandelen er betydelig.« Der stilles efter § 24, stk. 2, ingen krav til udbetalings størrelse, men afdrages gælden senere med delingsformue, får den anden ægtefælle et reguleringskrav efter § 38.

Blandet vederlag. Betales derimod en del af gaveaktivet kontant med delingsformue, er aktivet efter § 24, stk. 1 brøkdels særeje, jf. § 12, stk. 2, nr. 3, og brøken fastsættes efter forholdet mellem de anvendte midler. Forarbejderne understreger, at der ikke er nogen nedre grænse for brøkerne: »Der vil således kunne opstå situationer, hvor et aktiv er brøkdels særeje, selvom f.eks. særejet kun udgjorde 1 pct. af købesummen.«

Sondringen mellem stk. 1 og stk. 2 er dermed skarp og konsekvensrig:

Erhvervelsesmåde	Formueart	Hjemmel
Gave (særeje) + kontant delingsformue	Brøkdels særeje efter forholdet mellem midlerne	§ 24, stk. 1
Gave (særeje) + gældsøvertagelse/lånoptagelse	Fuldt særeje af samme art	§ 24, stk. 2
Senere afdrag med delingsformue	Ændrer ikke formuearten – udløser reguleringskrav	§ 38

Surrogat og indtægter. Efter § 25, stk. 1 er det, der træder i stedet for særeje, og indtægter af særeje også særeje. Forarbejderne præciserer, at værdistigning hverken er surrogat eller indtægt: »Aktivet bevarer blot sin formuestatus uanset værdistigning eller værdifald. Ved f.eks. salg af et særejeaktiv er hele salgssummen særeje, også selvom aktivets værdi er steget siden særejeaftalen.« Ægtefællerne kan dog ved ægtepagt aftale, at surrogater og indtægter skal være delingsformue, jf. § 25, stk. 2 – men **ikke** omvendt: surrogater for delingsformue kan ikke gøres til særeje.

Et afgørende princip er, at **formuearten fastlægges ved erhvervelsen**. Som forarbejderne til § 24 udtrykker det: »Senere indskud i aktivet ændrer ikke aktivets status.«

Denne logik – at midlernes oprindelse følger med gennem senere dispositioner, men skal kunne spores – genfindes i praksis om sammenblanding. I **BS-48440/2021-ROS (9. maj 2023)** var en personskadeerstatning på godt 2 mio. kr. indsat på en fælles konto med 150.000-190.000 kr. i forvejen, hvorefter 696.665,40 kr. blev brugt til at indfri pantegælden i parternes fælles ejendom. Skifteretten fastslog:

I det omfang Sagsøgtens erstatning har været anvendt til indfrielse af den fælles pantegæld i ejendommen, indgår erstatningen ikke i formuedelingen, jf. § 36, stk. 1, jf. § 29, stk. 1, i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Det kan ikke føre til et andet resultat, at der senere er optaget ny gæld i ejendommen.

Da midlerne var sammenblandet, måtte retten fastsætte den beskyttede andel **skønsmæssigt** – til 525.000 kr. af de omtvistede 748.205,87 kr. Derimod kunne udgifter til døre, træ og tæpper ikke holdes ude: materialerne var indføjet i den fælles ejendom, fakturaerne var udstedt til den anden ægtefælle, og tæpperne kunne ikke godtgøres at være i behold. Overført til gaveområdet: **den, der påberåber sig, at et aktiv er særeje som følge af en gavebestemmelse, må kunne dokumentere sporet fra gaven til aktivet** – ellers ender resultatet i et skøn eller i delingsformuen.

For gaver modtaget **før** 1. januar 2018 gælder de hidtidige regler, jf. § 76, stk. 2, og Højesterets dom i sag 46/2016 er dermed fortsat den direkte retskilde for disse – mens § 24, stk. 2, gælder for senere erhvervelser.

LOV [Ægtefælleloven § 12, stk. 2](#) [Ægtefælleloven § 23, stk. 1-3](#) [Ægtefælleloven § 24, stk. 1, 2](#)
[Ægtefælleloven § 25, stk. 1, 2](#) [Ægtefælleloven § 36, stk. 1](#) [Ægtefælleloven § 38, stk. 1](#)
[Ægtefælleloven § 76, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS **Byretten** · Bodeling: Personskadeerstatning og forlodsudtagelse af midler

09.05.2023

Byretten · Bodelingstvist om erstatningskrav for indbo og ejendomsforringelse

09.05.2023

§ 9 Ægtepagtens fortsatte rolle og grænsen mod den formløse gave

Formfriheden gælder gaven – ikke særejeaftalen. Vil ægtefællerne knytte en **aftalt** særejevirkning til gaven, kræves fortsat ægtepagt, og [ægtefælleloven § 20](#) er ufravigelig:

En ægtepagt er kun gyldig, når den er underskrevet af begge ægtefæller og tinglyst i personbogen efter reglerne herom i lov om tinglysning.

Bestemmelsen viderefører retsvirkningslovens §§ 35 og 37 uden indholdsmæssige ændringer og gælder efter forarbejderne for **alle** former for ægtepagt: om særeje (kapitel 4), om forhåndsaftaler om formuedelingen (kapitel 5), om surrogater og indtægter ([§ 25, stk. 2](#)) og om lovvalg. Skal en værge give samtykke, er ægtepagten kun gyldig, hvis også værgen har underskrevet den.

Afgørende for grænsedragningen mod den formløse gave er timingen. Forarbejderne til [§ 20](#) er kategoriske:

Der gælder ingen tidsfrist efter underskrivningen af en ægtepagt til at anmelde den til tinglysning. En anmeldelse til tinglysning efter separation, skilsmisse eller den ene ægtefælles død har dog ingen retsvirkninger, heller ikke selvom ægtepagten skulle blive tinglyst. Dette gælder også i tilfælde, hvor en ægtepagt er anmeldt før en ægtefælles død, men afvist ved en fejl og efter dødsfaldet anmeldt på ny.

Højesteret tog netop stilling til dette i **Sag 44/2019** ([5. september 2019](#)) om gyldigheden af en ægtepagt tinglyst efter anmodningen om separation. Sagen angår sammenhængen mellem [§ 20](#), ophørsdagen i [§ 27, stk. 1](#) og delingsreglerne i [§ 5](#) og [§ 26](#). Efter [§ 27, stk. 1](#) indgår de aktiver og passiver, hver ægtefælle havde ved udgangen af det døgn, hvor Familieretshuset modtog anmodningen om separation eller skilsmisse, i formuedelingen – og en ægtepagts retsvirkninger regnes efter forarbejderne fra den dag, hvor den anmeldes til tinglysning.

Konsekvensen er en asymmetri, som er den praktiske kerne i emnet:

- **Gaven** er gyldig fra fuldbyrnelsen, uden formkrav og uden registrering.
- **Særejeaftalen** virker først fra anmeldelsen til tinglysning og er uden virkning, hvis anmeldelsen sker efter ophørsdagen.

Ægtefæller, der overser dette, står tilbage med en gyldig gave, men uden den tilsigtede særejevirkning – gaveaktivet er da delingsformue hos modtageren og skal ligedeles efter [§ 5, stk. 1](#). Modsæt kan gavegiveren ikke længere "redde" formuen ved efterfølgende at gøre gældende, at gaven var ugyldig, fordi ægtepagten manglede.

Dette forklarer, hvorfor gavemodellen typisk først "virker" ved samlivsophævelse – og hvorfor tidsmæssig nærhed mellem et skattekrav, en formueoverførsel og en separation er så stærkt et omstødsindiciu, jf. netop **BS-702/2007-VIB**.

Den skattemæssige side af overdragelser mellem ægtefæller er reguleret særskilt. **Cirkulære om opkrævning af indkomst- og formueskat efter kildeskatteloven** beskriver i [afsnittet om overdragelse af aktiver mellem ægtefæller](#), at fortjeneste eller tab ved overdragelse mellem samlevende ægtefæller ikke medregnes hos overdrageren, jf. kildeskattelovens §§ 26 A og 26 B, og at erhververen indtræder i overdragerens anskaffelsestidspunkter og -summer. Successionen betyder, at en gave mellem ægtefæller er skattemæssigt neutral på overdragelsestidspunktet – men den udskyder blot beskatningen, og den siger intet om den civilretlige eller kreditorretlige stilling. Se nærmere [gaveafgift-arvebeskatning](#).

Endelig kan gældssanering blive den reelle udgang, når formueforskydninger og bodeling har udtømt mulighederne. I **SKS-474/2013-SVE (1. september 2014)** fandt skifteretten, at betingelserne i [konkursloven § 197](#) var opfyldt, idet situationen »i det væsentligste [måtte] anses for et resultat af skilsmissem», og at nystiftede familielån – hvis kreditorer ikke havde gjort indsigelse – ikke kunne begrunde nægtelse.

LOV

[Gældsinddrivelsesloven § 12, stk. 1-3](#)[Kildeskatteloven § 26a, stk. 2](#)[Konkursloven § 197](#)[Ægtefælleloven § 3](#)

PRAKSIS

Byretten · Gældssaneringssag i Svendborg: Afgørelse om gældssanering efter skilsmisse

01.09.2014

Byretten · Omstødelse af ægtepagt som omstødelig gave ved konkurs og forestående skilsmisse

25.05.2009

§ 11 Omstødsens omfang og lempelse – hvor meget skal gives tilbage?

Når gaven er omstødelig, opstår spørgsmålet om kravets størrelse. Konkurslovens system sonder skarpt mellem de objektive og de subjektive omstødsregler, og gaver mellem ægtefæller ligger på den objektive side.

Berigelse eller ikke? Efter [konkursloven § 75, stk. 1](#) skal der ved omstødelse efter de objektive regler som udgangspunkt ske tilbageførsel, således at boet stilles, som om dispositionen ikke var foretaget. Skifteretten præciserede i **BS-1352/2009-HJO (19. oktober 2010)**, at når gavemomentet er et afkald på boslodskrav, bedømmes forholdet efter § 75, stk. 1, 2. pkt., »således at spørgsmålet om berigelse er uden betydning i relation til konkurslovens § 75«. Modtageren kan altså ikke afværge kravet med, at gaven ikke gav nogen varig berigelse.

Lempelse efter § 78. Til gengæld kan kravet nedsættes eller bortfalde efter [konkursloven § 78](#), hvis det ville være urimeligt byrdefuldt. I samme sag blev konkursboets krav nedsat fra 400.000 kr. til 150.000 kr., fordi hustruen »på grund af manglende indsigt i parternes økonomiske forhold var i god tro på tidspunktet for bodelingen«. Forarbejderne til det nye [§ 64, stk. 4](#) bekræfter denne linje generelt: »Lempelse kan eksempelvis komme på tale, hvis den begunstige var i god tro om skyldnerens insolvens og i fortsat god tro herom har forbrugt det modtagne. Derimod bør lempelse ikke ske, hvis den begunstige var bekendt med, at der var rejst et stort krav mod skyldneren, uanset om kravet på gavetidspunktet var omtvistet.«

Det giver et gennemgående mønster: **god tro flytter ikke omstødeligheden, men den flytter beløbet.**

Delvist vederlag. Hvor gaven kun delvist er vederlagsfri, fradrages det reelle vederlag. Det var udfaldet i **BS-702/2007-VIB (25. maj 2009)**, hvor retten anerkendte private lån på 300.000 kr. som reelle og fratrag halvdelen i konkursboets krav, så resultatet blev 925.000 kr. i stedet for de påståede 1.100.000 kr. Bevisførelsen om lånene – låntagers og to vitterlighedsvidners forklaringer om omstændighederne ved underskrift og om

långiveren – var tilstrækkelig, uanset at SKAT tidligere havde underkendt lånene i en privatforbrugsopgørelse. Afgørelsen viser, at skifterettens bevisbedømmelse er selvstændig i forhold til skattemyndighedernes.

Omtvistede og betingede krav. En særlig regel i [§ 64, stk. 4, 3. pkt.](#) fastslår, at omtvistede eller betingede krav tæller med ved opgørelsen af skyldnerens forpligtelser, forudsat at kravet senere fastslås endeligt over for skyldneren. Forarbejderne præciserer, at det ved fysiske personer ikke er tilstrækkeligt, at kravet anerkendes af konkursboet – der må føres sag mod skyldneren selv, eventuelt sammen med boet efter konkurslovens § 141. Det har direkte betydning for ægtefællegaver ydet, mens en skattesag eller en erstatningssag verserer: gaven kan ikke reddes ved, at kravet endnu var bestridt på gavetidspunktet.

Sammenhængen med de subjektive regler. Er dispositionen ikke en gave, men fx en betaling, må konkursboet i stedet søge omstødelse efter [konkursloven § 74](#) med krav om utilbørlighed, insolvens og ond tro. Det illustreres af **BS-2681/2009-OLR** ([23. april 2010](#)), hvor Østre Landsret lagde til grund, at selskabet »ved indfrielse af bankengagementet med hele provenuet fra salget af Café ... var eller blev insolvent, idet caféen på daværende tidspunkt var selskabets eneste aktiv«, og at de nærstående kautionister »kendte eller burde kende til selskabets insolvens og de omstændigheder, der gjorde dispositionen utilbørlig«. Netop fordi § 74 kræver ond tro, er gavekvalifikationen efter § 64 langt at foretrække for konkursboet – hvilket forklarer, hvorfor kvalifikationsspørgsmålet (gave eller ej) er så hårdt bestridt i praksis. Yderligere eksempler på grænsedragningen findes i **BS-2976/2006-OLR** ([12. oktober 2007](#)) om overdragelse af et erstatningskrav bedømt efter [§§ 64, 74, 75 og 76](#) og i **BS-59868/2023-VLR** ([13. maj 2025](#)) om udvidelse af sikkerhed efter [§§ 74 og 76](#).

LOV

[Konkursloven § 64, stk. 4](#)[Konkursloven § 74](#)[Konkursloven § 75, stk. 1](#)[Konkursloven § 76](#)[Konkursloven § 78](#)

PRAKSIS

Landsretten · Omstødelse af bankens udvidelse af sikkerhed i konkursramt ejendomsselskab	13.05.2025
Landsretten · Omstødelse af betaling til bank før konkurs	23.04.2010
Landsretten · Omstødelse af overdragelse af erstatningskrav i konkurs	12.10.2007
Byretten · Omstødelse af gave ved bodeling - konkursbo vinder delvist mod sagsøgte	19.10.2010
Byretten · Omstødelse af ægtepagt som omstødelig gave ved konkurs og forestående skilsmisse	25.05.2009

§ 12 Sammenfatning: gavens tre prøver

Efter 1. januar 2018 skal en gave mellem ægtefæller bestå tre selvstændige prøver. Formprøven er afskaffet – men de to øvrige er skærpet.

1. Kvalifikationsprøven – er det en gave? Formfriheden i [ægtefælleloven § 2, stk. 1](#) har ikke gjort gaven lettere at bevise; den har blot fjernet ugyldighedsindsigelsen. Den, der gør gældende, at en formueforskydning var lån, vederlag eller fælles investering, bærer bevisbyrden, og praksis kræver objektive spor: skriftlighed, afvikling og indberetning. Manglende dokumentation fører til gavekvalifikation, jf. **BS-1144/2016-VLR**. Omvendt kan en formelt vederlagsbetinget overdragelse, hvor vederlaget aldrig erlægges, være en gave i realiteten, jf. **BS-3843/2010-OLR**. Løbende forsørgelse efter [§ 4](#) er ikke gave – men overskrider den grænsen for rimelige bidrag, fanges den af [konkursloven § 64, stk. 5](#).

2. Tidsprøven – hvornår blev gaven fuldbyrdet? Fristerne i [§ 64](#) regnes fra fuldbyrdelsen, ikke fra aftalen. Ved bodelingsgaver er skæringsdagen for formuefællesskabets ophør afgørende, jf. **BS-1352/2009-HJO** – hvilket kan bringe dispositionen ind under den objektive 6-månedersregel. Ved gaver, der kræver sikringsakt, er

tinglysningen afgørende, både efter § 64 og efter [ægtefælleloven § 10, stk. 2](#). Og ved gaver i åbenbart misforhold til skyldnerens økonomiske forhold gælder efter [§ 64, stk. 4](#) **ingen** frist overhovedet.

3. Solvensprøven – havde giveren råd? Dette er reformens tyngdepunkt. Efter ændringen ved **lov nr. 550 af 30. maj 2017** skal modtageren godtgøre både, at giveren hverken var eller blev insolvent, **og** at giveren utvivlsomt havde tilstrækkelige midler – altså at hverken illikviditet eller insufficiens forelå. Forarbejderne kalder det udtrykkeligt »en streng bevisbyrde« og »en videreførelse af praksis vedrørende den gældende retsvirkningslovs § 33«.

Den samlede vurdering er, at reformen ikke svækkede kreditorernes stilling – den omfordelte den. Den tilfældige og overbeskyttende formregel, der lod enhver senere kreditor angribe en gammel gave, er erstattet af en målrettet omstødsesadgang mod netop de dispositioner, der reelt bringer formue i ly. Forarbejderne til [§ 81](#) formulerer princippet: kun »kreditorer, der havde et krav mod gavegiver ved overdragelsen af gaven«, har et beskyttelsesværdigt behov.

Tre praktiske konsekvenser fortjener at stå alene:

- **For gaver ydet før 1. januar 2018** gælder retsvirkningslovens § 33 stadig via [§ 82](#) – modtageren hæfter over for de kreditorer, der havde en fordring på gavetidspunktet, op til gavens værdi, hvis fuld dækning hos giveren er uopnåelig. Denne hæftelse er ikke en omstødelse og forudsætter ikke konkurs.
- **For gaver ydet fra 1. januar 2018** findes ingen tilsvarende hæftelse. Kreditor må gå ad [konkursloven § 64](#), hvilket forudsætter konkurs og fristdag – bortset fra [§ 64, stk. 4](#), der er tidsubegrænset.
- **Særejevirkningen følger ikke automatisk gaven.** Vil ægtefællerne selv aftale særeje, kræves stadig tinglyst ægtepagt efter [§ 20](#), og anmeldelse efter ophørsdagen er uden retsvirkning, jf. **Sag 44/2019**. Vil gavegiveren derimod bestemme særeje, sker det efter [§ 23](#) uden ægtepagt – og et behæftet gaveaktiv med betydeligt gaveelement er da i sin helhed særeje, jf. **Højesterets dom af 3. november 2016 i sag 46/2016**, kodificeret i [§ 24, stk. 2](#).

Endelig består den grundlæggende asymmetri: så længe samlivet varer, kan skattekreditor efter [gældsinddrivelsesloven § 12](#) gå direkte i den modtagende ægtefælles ejendele. Gaven virker først som formueværn ved samlivsophævelse – og netop derfor er tidsmæssig nærhed mellem krav, gave og separation det stærkeste enkeltstående omstødsesindicium i praksis, jf. **BS-702/2007-VIB**.

LOV

Gældsinddrivelsesloven § 12, stk. 1

Konkursloven § 64, stk. 1-5

Ægtefælleloven § 2, stk. 1

Ægtefælleloven § 10, stk. 2

Ægtefælleloven § 20

Ægtefælleloven § 23, stk. 1

Ægtefælleloven § 24, stk. 2

Ægtefælleloven § 81

Ægtefælleloven § 82

PRAKSIS

Højesteret · Gyldigheden af ægtepagt tinglyst efter anmodning om separation05.09.2019

Landsretten · Omstødelse af betaling anset som gavedisposition23.05.2017

Landsretten · Stadfæstelse af konkursdekret grundet uberigtiget gældsovertagelse ved overdragelse af ejendom08.02.2011

Byretten · Omstødelse af gave ved bodeling - konkursbo vinder delvist mod sagsøgte19.10.2010

Byretten · Omstødelse af ægtepagt som omstødelig gave ved konkurs og forestående skilsmisse25.05.2009

REFERENCE Lovgrundlag

8 paragraffer

[Konkursloven § 64](#)

stk. 1-5

Ægtefælleloven § 2	stk. 1	Ægtefælleloven § 3
Ægtefælleloven § 10	stk. 1, 2	Ægtefælleloven § 24
Ægtefælleloven § 81		Ægtefælleloven § 82
Ægtefælleskifte-loven § 58		

MATERIALE Citerede afgørelser

23 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

1

05.09.2019	Gyldigheden af ægtepagt tinglyst efter anmodning om separation	44-2019
------------	--	---------

LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS

8

13.05.2025	Omstødelse af bankens udvidelse af sikkerhed i konkursramt ejendomsselskab	10401-12240
06.03.2024	Kære af Kendelse om Rådighedsfratagelse af Aktiver Før Konkursdekret	9711-11338
23.05.2017	Omstødelse af betaling anset som gavedisposition	1095-1319
08.02.2011	Stadfæstelse af konkursdekret grundet uberigtiget gældsovertagelse ved overdragelse af ejendom	5914-7065
23.04.2010	Omstødelse af betaling til bank før konkurs	4605-5529
22.08.2008	Omstødelse af gaver mellem ægtefæller ved konkurs: Ugyldighed af bilfinansiering uden ægtepagt	6903-8291
12.10.2007	Omstødelse af overdragelse af erstatningskrav i konkurs	4513-5414
05.10.2004	Landsrettens dom i sag om betaling til kreditor i konkursbo	6349-7611

BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS

11

26.01.2024	Skyldner frtaget rådighed over aktiver efter mistanke om salg og pantsætning forud for konkurs	9708-11335
09.05.2023	Bodelingstvist om erstatningskrav for indbo og ejendomsforringelse	9635-11240
09.05.2023	Bodeling: Personskadeerstatning og forlodsudtagelse af midler	9636-11241
14.03.2023	Dom i sag om lån til ejendomskøb mellem tidligere ægtefæller	9637-11242
29.07.2021	Sag om bristede forudsætninger ved samlivsophør og tilbagebetaling af lån	1155-1405
01.09.2014	Gældssaneringssag i Svendborg: Afgørelse om gældssanering efter skilsmisse	5040-6060
03.02.2012	Sag om betalingskrav og ugyldighed af aktiver overdraget via gaveægtepagt	1818-2170
19.10.2010	Omstødelse af gave ved bodeling - konkursbo vinder delvist mod sagsøgte	276-317
25.05.2009	Omstødelse af ægtepagt som omstødelig gave ved konkurs og forestående skilsmisse	6545-7857

29.10.2008	Skilsmisse – gyldighed af ægtepagt og aftale om ægtefællebidrag	7133-8569
13.06.2007	Sag om omstødelse af ejendomshandel og bilhandel som omstødelige gaver	6840-8221
LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		2
08.03.2018	Skattepligt af gaver vs. lån: Bevisbyrde og sagsbehandlingsfejl	14-0479849
31.05.2017	Skattepligt af gave vs. lån - Landsskatterettens afgørelse om overførsel mellem venner	14-2899642
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
07.12.2022	Billet versus tilladelse: Kontrolafgift opretholdt for parkering i reserveret zone ved Aarhus Banegård	park-1319